

Zápis o obhajobě disertační práce

Akademický rok: 2022/2023

Jméno a příjmení studenta: RNDr. Tomáš Řehák
Identifikační číslo studenta: 72040760

Typ studijního programu: doktorský
Studijní program: Informační studia a knihovnictví
Studijní obor: Informační věda
ID studia: 438695

Název práce: Neocenitelné služby knihoven
Pracoviště práce: Ústav informačních studií a knihovnictví (21-UIISK)
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: Ing. Martin Souček, Ph.D.
Oponent(i): prof. RNDr. Jiří Ivánek, CSc.
prof. PhDr. Jaroslav Šušol, Ph.D.

Datum obhajoby: 01.02.2023 **Místo obhajoby:** Praha
Termín: řádný

Průběh obhajoby: Začátek 9.06. Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření. Doktorand představil hlavní výzkumné otázky své práce a postup své práce. Oponent prof. Jaroslav Šušol seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentovi tyto otázky: 1. Na s. 112, v rámci skúmania ocenenia WTA (na základe akej sumy by čitatelia boli ochotní previesť svoj čitateľský preukaz na iného človeka) v krátkej rekapitulácii výsledkov autor spomína, že z 1869 odpovedí 410 čitateľov uviedlo odpoveď „0“. Tú interpretuje ako nepochopenie alebo odmietnutie otázky. Nedalo by sa uvažovať aj nad takou možnosťou, že by toto „ohodnotenie“ mohlo reflektovať postoj čitateľov k službám knižnice? Teda, že ich síce využívajú, ale keby prestali byť k dispozícii, tak by sa pre čitateľov nič zásadné nezmenilo? 2. V kapitole 3.1 (s. 158-159) sa v rámci diskusie o stanovení hodnoty absenčnej výpožičky rozvíja úvaha o tom, že na základe metódy WTP by hodnota tejto výpožičky mala byť 13,40, resp. 16,71 Kč - čo je výrazné podhodnotenie v porovnaní s hodnotou 742 Kč, zistenou na základe nastaveného „rámca“ (max. 10 000 Kč). Nedalo by sa v tomto zmysle uvažovať aj naopak, teda že hodnota 742 Kč bude (v súvislosti s použitou metódou zisťovania) skôr nadhodnotená? 3. A možno ešte zásadnejšia, a v súvislosti s využívaním danej metódy skeptickjšia otázka - do akej miery môžeme očakávať, že používatelia sú schopní kvantifikovať úspory, ktoré dosiahnu na základe použitia služieb knižnice? Či už na základe stanovenia nejakých a priori limitov (napr. asignácia časti dane) alebo aj bez

nich? 4. V piatej kapitole v rámci zhrnutia výskumnej časti práce a vyhodnotení výskumných otázok autor v časti 5.4 konštatuje, že vydávanie a sprístupňovanie e-kníh predstavuje 20x efektívnejšiu alternatívu voči absenčnému vypožičiavaniu kníh, aj keď je to služba, ktorá oslovuje menej ako tretinu čitateľov knižnice. Do akej miery do tohto výpočtu efektívnosti a ceny môžu vstupovať, resp. vstupujú obmedzenia autorského práva/licencií, prípadne dostupnosť elektronických kníh? Oponent prof. Jiří Ivánek seznámil prítomné s hlavnými body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentovi tyto otázky: 1. Prosím o zdůvodnění závěru na str. 118 „Ochota uživatelů k alokaci veřejných zdrojů na činnost knihovny přesahuje o více než polovinu náklady na její činnost.“ Jak je sumarizována ochota uživatelů? 2. Na str. 196 se uvádí „Náklady, které není možné rozpočítat jinak (režie) je pak adekvátní alikvotně rozpočítat podle nákladů, které byly hodnověrně určeny.“ Jak velké části nákladů se to u jednotlivých služeb týká? Student reagoval na posudky oponentů a jejich položené otázky. Oponenti se vyjádřili k vystoupení studenta. Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupili:

doc. Petr Voit: Dotázal se na různé způsoby stanovení počtu čtenářů knihovny.

dr. Adéla Jarolímková: Je metoda ROI vhodná pro stanovení efektivity dalších služeb? - Měla by být rozšířena pro elektronické služby, které ve verzi 1.0 nejsou zahrnuty.

doc. Rudolf Vlasák: Poukázal na velký podíl mzdových nákladů v objemu prostředků na provoz knihovny a dotázal se, zda tento podíl je srovnatelný v ČR a v zahraničí. - Podle dostupných informací je podíl v ČR kolem 70 % rozpočtu, na Západě je podobný i díky nasazení samoobslužných technologií, které tento podíl snižují.

doc. Jiří Souček: Ocenil přínos práce.

Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce. Poté předseda komise seznámil studenta a prítomné s výsledkem obhajoby. Konec v 10.15.

Klasifikace obhajoby:	prospěl/a (P)	
Předseda komise:	doc. PhDr. Petr Voit, CSc.
Členové komise:	doc. Jindřich Marek, Ph.D.
	doc. PhDr. Rudolf Vlasák
	Mgr. Adéla Jarolímková, Ph.D.
	Ing. Martin Souček, Ph.D.